

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Неудостоверен

X 11-04-10/22/19.04.2022

11-04-10/22/19.04.2022

VCC-11155 19-04-22

Подписано от: Albena Yordanova Angelova

До

Пленума на Висшия съдебен съвет

Уточнение към предложението с рег. № ВСС-11155/16.07.2021 г.
на служебния министър на правосъдието Янаки Стоилов за предсрочно освобождаване на Иван Стоиленов Гешев от поста главен прокурор на Република България на основание чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията на Република България

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Във основа на постъпила информация рег. № 03-00-148/14.07.2021 г. от Бойко Рашков – министър на вътрешните работи, служебният министърът на правосъдието Янаки Стоилов е изготвил предложението рег. № ВСС-11155/16.07.2021 г. до Пленума на Висшия съдебен съвет (ПВСС) за предсрочно освобождаване на Иван Стоиленов Гешев от поста главен прокурор на Република България на основание чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията на Република България.

Предложението беше включено за разглеждане на заседание на ПВСС, което се проведе на 12.04.2022 година. На посоченото заседание ПВСС реши на основание чл. 10, ал. 2, във връзка с чл. 7, т. 3 от Вътрешните правила за установяване на основание за предсрочно освобождаване от длъжност на председателя на ВКС, председателя на ВАС и главния прокурор, че министърът на правосъдието следва да направи изложение на фактическите обстоятелства, за които се твърди, че съставляват тежко нарушение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт по смисъла на чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията на Република България и са основание за предсрочно освобождаване на главния прокурор.

С оглед на гореизложеното, в дадения ми 7-дневен срок, уточнявам фактическите

обстоятелства по предложение рег. № ВСС-11155/16.07.2021 г. на министъра на правосъдието, а именно:

1. По отношение на обстоятелствата относно разгласяване на данни от досъдебно производство представляващо нарушение на чл. 32 и 33 от ЗСРС, както и публични изявления и коментари, които показват пристрастност и предубеденост и нарушават презумпцията за невинност (чл. 6, §2 от ЕКПЧ; чл. 31, ал. 3 от КРБ; чл. 16 от ИПК и т. 2.3 от КЕПБМ):

1.1. На 28.01.2020 г. по разпореждане на Ив. Гешев е публикувана извадка от постановление и звукозаписи, придобити чрез специални разузнавателни средства (СРС), на разговор между Президента и командващия ВВС ген. Ц. С. ¹.

1.2. На 14.07.2020 г., по разпореждане на Ив. Гешев прокуратурата оповести данни, придобити чрез СРС по отношение на други лица (О. С. - журналист и А. П. - депутат), разговаряли с обвиняемия В. Б. ². Разпространяването на записите, посочени в т. 2 беше предшествано от изявление на говорителя на главния прокурор Милева: „Ще станете свидетели как обвиняеми си партнират с журналисти, политици ...“.

С тези действия е нарушен чл. 32 от Закона за специалните разузнавателни средства (ЗСРС), който императивно забранява използването на данни, придобити със СРС за друго, освен за наказателното производство или за опазване на националната сигурност. Потъпкан е и чл. 33 ЗСРС: лицата, на които са станали известни факти и сведения за СРС, както и събраните данни, са длъжни да не ги разгласяват (чл. 33 ЗСРС). В публикациите наблюдаващите прокурори и главният прокурор са огласили събрани чрез СРС данни, което е закононарушение.

Следва да се има предвид, че данните, събрани със СРС се подчиняват на особен режим. ЗСРС е специален спрямо ИПК по отношение на СРС, ефектът е известен като *lex specialis derogat legi generali*, а забраните в чл. 32 и чл. 33 ЗСРС изключват разгласяването, респ. ограничават приложното поле на чл. 198 ИПК. Гаранция за спазването им е съставът на чл. 145а НК, предвиждащ наказание лишаване от свобода до пет години за всеки наказателноотговорен субект. Налице е и съдебна практика - влязло в сила реш. № 149/31.07.2015 г. по в.н.о.х.д. № 389/2014 г. на Апелативен съд гр. Варна, по което виновният, също длъжностно лице, заемащо отговорно положение и с достъп по служба до информация от СРС, е осъден за разгласяването ѝ. Изложеното е основание за наличието на данни за извършването на проверка спрямо наблюдаващите прокурори и главния прокурор. Може ли в една правова държава да не действа принципът, че всички граждани са равни пред закона (чл. 6 КРБ)?

Очевидно, че със знанието и по разпореждане на главния прокурор са разгласени сведения, което е забранено със закон (чл. 360 НК).

¹ Информацията е публикувана на сайта на Прокуратурата на Република България (<https://prb.bg/bg/news/39471-pressyob-shi-enie-60>) и е представена като Приложение № 1 към писмо рег. № 03-00-148/14.07.2021 г. на министъра на вътрешните работи (стр. 12-23).

² Информацията е публикувана на сайта на Прокуратурата на Република България (<https://prb.bg/sp/bg/news/44607-spetsializirana-prokuratura-obrazuva-dosadebno-proizvodstvo-za-prestaplenie-pog>) и е представена като Приложение № 2 към писмо рег. № 03-00-148/14.07.2021 г. на министъра на вътрешните работи (стр. 24-28).

Известно е, че ограничения в приложното поле на принципа на публичност са въведени дори за съдебното заседание /чл. 263 НПК/³, затова деянията, посочени в т. 1.1 и 1.2 са противоправни, уронват престижа на съдебната власт и съставляват тежко нарушение на служебните задължения, тъй като са извършени от висшия ръководител на прокуратурата, която по силата на Конституцията следи за спазване на законността /чл. 127/, а на главния прокурор е възложено осъществяването на надзор за законност /чл. 126, ал. 2/.

В други случаи прокуратурата и лично Иван Гешев проявяват нетипична активност чрез съобщения, изявления, пресконференции и др., вкл. нарушавайки правилата за огласяване на доказателства и в частност СРС. В интервю, излъчено на живо на 10.07.2020 г. в предаването „Здравей България“ по Нова телевизия с анонс „Говори главният прокурор Иван Гешев“, той разгласи свидетелски показания, дадени от съветника на Президента М. . Всичко това разколебава доверието в независимостта на прокуратурата и създава впечатление за политическата ангажираност на главния прокурор.

За установяване на последното правя доказателствено искане да бъде изискан от Нова телевизия запис на интервюто, излъчено на 10.07.2020 г. в предаването „Здравей България“ по Нова телевизия с анонс „Говори главният прокурор Иван Гешев“.

Действията и бездействията на главния прокурор са в разрез със задължението му да защитава независимостта, безпристрастността и професионалната репутация на институцията, която представлява. Неговите изявления и тези на говорителя на Прокуратурата надхвърлят пределите на обикновеното съобщаване и чрез тях се цели да се създаде обществена нагласа за виновно противоправно поведение дори на лица, които нямат качеството на обвиняем. Нарушени са и основни правила за етично поведение, произтичащи от принципите, регулиращи поведението на магистратите във и извън службата, която изпълняват – принципът за безпристрастност по т. 2.3 от Кодекса за етично поведение на българските магистрати /КЕПБМ/ и принципът за конфиденциалност – т. 7.2 КЕПБМ.

2. По отношение на обстоятелствата относно липса на еднакви критерии при преценката и действията по случаи, засягащи лица, заемащи висши държавни длъжности:

На 19.06.2020 г. по разпореждане на Ив. Гешев прокуратурата публикува само част от комуникации /чат/ при недопустим подбор на съобщения, съдържащи се в мобилни устройства, иззети от процесуално ангажирани лица /Пл Б : - бизнесмен. Пл У - секретар в Президентството и др./⁴. Подборът и/или подреждането на данни от

³ Становище № 9 (2014) на Консултативния съвет на Европейските прокурори към Комитета на министрите на Съвета на Европа относно европейски норми и принципи, т. 24: „Прокурорите трябва да отказват да използват доказателства, за които е основателно да се смята, че са били получени чрез използване на незаконни методи, и по-специално когато те представляват грубо нарушение на правата на човека. Те трябва да се стремят да гарантират, че на лицата, отговорни за използването на такива методи или за други нарушения на закона, са наложени подходящите санкции“.

⁴ Информацията е публикувана на сайта на Прокуратурата на Република България (към настоящия момент намираща се на адрес: https://prb.bg/sp/bg/news/publikacii-i-intervyuta/43824-specializirana-prokuratura-gazsledva-visshi-dl-122-2_19_06_2020) и е представена като Приложение № 3 към писмо рег. № 03-00-148/14.07.2021 г. на министъра на вътрешните работи /стр. 29-39/.

комуникация „чат“ и публикуването на извадки от тях не е свързано с разкриване на обективната истина. Целта отново е да се внуши на обществото, че определени обстоятелства са възникнали така, както главният прокурор или други заинтересовани лица искат. Подобно умишлено „подреждане“ не е само груба проява на недопустим обвинителен уклон, но и противоречи на изискванията за обективност, всеостранност и пълнота на наказателнопроцесуалното изследване. Това е така и защото разгласяването на данни от разследването е незаконосъобразно. В доктрината е безспорно, че досъдебното производство е защитена фаза и установените в нейния ход обстоятелства са следствена тайна, охранявани също с наказателноправна норма /чл. 360 НК/. Така се гарантира успешното разследване при опит за противодействие срещу разкриване на обективната истина и че в началото на процеса няма да се допусне неоснователно засягане репутацията на участващи в него лица като се обявяват публично имената им.

3. По отношение на обстоятелствата относно използване на служители от Бюрото за защита на свидетели за извършване на претърсвания и изземвания в сградата на президентството, което е злоупотреба с техните служебни задължения, нарушава принципа на разделение на властите и е недопустимо посегателство над друга конституционно установена институция – президентската (чл. 6 от ЗСВ: т. 2.1, 2.3 и 4.2 от КЕИБМ).

На 09.07.2020 г. по разпореждане на Ив. Гешев служители към Бюрото по защита към него нахлуха в сградата на Президентството във връзка с претърсвания и изземвания в кабинети на секретаря по правните въпроси и съветника на президента по сигурността, с което беше нарушен принципът на пропорционалност⁵.

Първо, акцията, окачествена като „шурм“ („Капитал“, 09.07.2020г./ беше извършена с ненужна показност от многобройни служители на МВР и Бюрото за защита, наричано „паравоенно формирование“ /Fakti.bg от 14.06.2021 г./⁶ и „преторианска орда на Гешев“ („Капитал“, 09.07.2020 г./, с което се урони престижа на президентската институция.

Второ, за протичащите действия е публикувана информация на страницата на ПРБ⁸, разпространена е от всички централни медии, национални⁹ и чуждестранни онлайн

⁵ В договора за ЕС (чл. 5, парч. 4) е залегнал принцип на пропорционалност. Правилното му приложение налага въвежданите законодателни мерки да не надхвърлят границите на необходимото за постигането на законно пределващите цели и когато има възможност за избор между няколко подходящи, трябва да се приложи, тази която създава най-малко ограничения, а пораженията чрез нея неудобства да оправдават и да са съразмерни с целите им.

⁶ Дечев, Г. Интервю пред Fakti.bg от 14.06.2021 г., достъпно на: <https://fakti.bg/mnenia/587891-sadia-emil-dechev-pred-fakti-za-ivan-geshev-predsrochnoto-mu-otstranavane-i-priziva-na-sauza-na-sadiite>.

⁷ Червенкова, Р., Босев, Р. Прокурорският шурм в президентството тества промяна на конституционния ред. Капитал, 09 юли 2020 г., достъпна на: https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2020/07/09/4089176/imen_radev_porita_za_pecvski_i_dogan_a_prokuratura/.

⁸ Информацията е публикувана на сайта на Прокуратурата на Република България (<https://prb.bg/bg/news/aktualno/44434-spetsializiranata-prokuratura-izvarshva-deystviya-po-razsledvane-v-kabinet-na-s>) и е представена като Приложение № 4 към писмо рег. № 03-00-148/14.07.2021 г. на министъра на вътрешните работи - стр. 40-108¹.

⁹ Прокурори влязоха в президентството, залърган е секретар на Радев. Дневник, 09 септември 2020 г., достъпна на: https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2020/07/09/4088869_prokurori_vliazoha_v_prezidentstvoto/.

¹⁰ Николов, И. Акция на „Дондуков 2“: Обиски на прокуратурата, арест за президентски секретар и съветник на: bntnews.bg, 09 юли 2020 г., достъпна на: <https://bntnews.bg/news/akcija-na-dondukov-2-obiski-na-prokuratura-1061367news.html>.

издания.

Трето, служителите са задържани публично по реда на МВР, а в следствие съдят определи тяхното задържане като незаконнообразно. Това постави прокуратурата в унизителна политическа обвързаност и урони престижа и авторитета ѝ на независим съдебен орган.

Четвърто, не е известен нито един сходен случай в държава - членка на ЕС. Разпоредената от Гешев акция е безпрецедентна и дискредитира пред обществото и света държавността в лицето на нейните институции. Международните медии /Ройтерс, Блумбърг, Политико, Дойче Веле, Евронюз, и др./ определиха действията на прокуратурата като „показано нахлуване“¹⁰, „атака срещу държавния глава...набеси“¹¹ и повод за ескалиране на конфликта между институциите¹²: „Гешев нареди на полицията да нахлуе в президентския кабинет и да арестува двама от неговите помощници...мнозина възприеха този ход като опит за присмиване на президента - изявен критик на правителството“ /Евронюз/¹³. „Силно въоръжена полиция нахлу в офисите на българския президент“ /Дойче Веле/¹⁴; „...като отмъщение съдебната система на главния прокурор Гешев нахлу в президентството и арестува двама помощници на Радев.“ /Политико/¹⁵. Скандирания на гражданите „Гешев е позор!“ и „Вън с мафията!“ са представени като естествена реакция срещу него и политическите му пристрастия. Всички тези действия са непремерени, надхвърлят границите на необходимото за постигане на законно преследвани цели и не ги оправдават като в същото време тежко накърняват престижа на съдебната власт, не само в нашата страна, но и в международен аспект.

4. По отношение на обстоятелствата относно пренебрегване на принципа за случайно разпределение на делата (чл. 9 ЗСВ) чрез създаване на специализирани отдели в СРП и СГП, в чието кадрово окомплектоване участват командировани прокурори, поставящо под въпрос тяхната независимост.

По силата на императивната разпоредба на чл. 9 ЗСВ делата трябва да се разпределят на случаен принцип. В грубо противоречие с него Ив. Гешев е въвел други. непублични правила: с резолюция на административния ръководител, т. е. чрез субективен избор на прокурор. От това възниква основателно съмнение, че определени преписки и досъдебни производства представляват особен интерес за него и резултатът по същите е предварително предопределен чрез възлагането им на конкретни прокурори от нарочно създадени „специализирани“ отдели в Софийска районна прокуратура /СРП/ и Софийска градска прокуратура /СГП/. Това нарушение е свързано с възникване на основателно съмнение в обществото, доколко независими при вземане на решенията си са тези

10. Prosecutor raids on Bulgarian president's offices draw public anger, In: Reuters, 2020, [cited 09 July 2020] Available from: <https://www.reuters.com/article/us-bulgaria-protests-justice-idUSKBN24A2ZR>.

¹¹ Пак там.

12. Raids Worsen Bulgarian President's Spat With Prosecutor, In: Bloomberg, 2020, [cited 09 July 2020]. Available from: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-07-09/bulgarian-police-raid-president-radev-s-offices>.

13. Bulgaria's anti-government protests keep pressure on PM Boyko Borisov, In: Euronews, 2020, [cited 15 July 2020]. Available from: <https://www.euronews.com/2020/07/14/bulgaria-s-anti-government-protests-keep-pressure-on-pm-boyko-borisov>.

14. Raids on Bulgaria's President Rumen Radev's office draw large protests, In: DW, 2020, [cited 10 July 2020]. Available from: <https://www.dw.com/en/bulgaria-radev-raids-protests/a-54120080/>

15. Oliver, C. How Bulgaria became the EU's mafia state, In: Politico, 2020, [cited 09 Sept. 2020], Available from: <https://www.politico.eu/article/mep-rule-of-law-bulgaria-corruption-crisis/>

прокурори, след като в голямата си част, те са командирвани от по-ниски нива, не са титуляри, не са се явили на конкурс и не са доказали своята компетентност. Очевидно е, че подобно продължително командироване на прокурори е порочна практика в ПРБ, поддържана от Ив. Генев, с която се заобикаля конкурентното начало като форма на кариерно израстване, залегнало в ЗСВ и води до неравнопоставеност и зависимост на командированния от командированния. Съгласно чл. 136, ал. 1 ЗСВ в структурата на прокуратурата са включени специализирана прокуратура и апелативна специализирана прокуратура със следствени отдели. Създаването на „Специализиран“ отдел в СРП и СГП противоречи на чл. 119, ал. 2 и чл. 133 КРБ и дублира тяхната дейност.

Първо, разпределеният в „Специализиран“ отдел на СГП осем прокурора се произнасят по преписки и дела, които са в обхвата на Единния каталог на корупционни престъпления /ГККП/ и нямат предметна компетентност /арг. чл. 35, ал. 2 НПК/, каквато нормативно е предоставена на специализираната прокуратура /чл. 41а НПК/.

Второ, изцяло субективна е преценката на административния ръководител на съответната прокуратура кои преписки и дела са с висок обществен интерес. Липсата на утвърдени критерии на понятието „висок обществен интерес“ създава възможност административно и институционално подчинените на Генев прокурори да разпределят конкретни преписки и дела в нарушение на принципа за случайното им разпределение.

Съзнателното заобикаляне на чл. 9, ал. 2 ЗСВ означава, че главният прокурор нарушава служебните си задължения, превишава властта и правата си в качеството на длъжностно лице.

С оглед установяване на изложените в т. 4 обстоятелства, правя следните доказателствени искания:

Представям и моля да приемете Правила за приложението на разпределението на преписките и досъдебните производства на принципа на случайния подбор в Прокуратурата на Република България, от които се установява, че са уредени редица особени правила /чл. 20, 22, 23/, които изключват приложението на принципа на случайното разпределение на делата. Моля да бъде изискан от Прокуратурата на Република България и приложен като писмено доказателство заверен препис от ципираните правила, ведно с акта за утвърждаването им.

Моля да бъде изискана от Софийска градска прокуратура заповед на административния ръководител, издадена на основание чл. 2, ал. 1 и чл. 2, ал. 3 от Правила за приложението на разпределението на преписките и досъдебните производства на принципа на случайния подбор в Прокуратурата на Република България.

Моля от Софийска градска прокуратура да бъде изискана информация относно това за периода от ветъване в длъжност на Иван Генев като главен прокурор до настоящия момент колко прокурори има в отдел „Специализиран“. Колко от тях са командирвани от други прокуратури.

Редица действия на главния прокурор, за които се съдържат данни в подадената до мен информация, са в противоречие с Кодекса за етично поведение на българските магистрати, одобрен от ВСС и специално с принципите на безпристрастност (т. 2.3), благоприличие (т. 5.6 и 5.8) и конфиденциалност (т. 7.2), както и с негови задължения като административен ръководител (т. 8.6).

Престижът на съдебната власт е изведен като конституционна ценност в чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията. Накърняването на престижа на съдебната власт е изрично

посочено от конституционния законодател като едно от основанията за освобождаване от длъжността съдия, прокурор или следовател (така Решение №2 от 21.02.2019 г. на Конституционния съд по к. д. №2/2018 г.). Обществените очаквания са съдиите, прокурорите и следователите да изпълняват конституционните и законовите си задължения (така Решение № 1 от 31.01.2017 г. на КС по к.д. № 6/2016г.). Това, разбира се, важи също за председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, като на последния Конституцията в чл. 126, ал. 2 е поверила да осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори, а задължение на прокуратурата е да следи за спазване на законността в страната (чл. 127 от Конституцията).

Допуснати от главния прокурор нарушения или системно неизпълнение на служебните му задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт, поставят сериозно предизвикателство пред върховенството на правото, защото се отнасят до един от конституционно уредените органи, призван да гарантира законността в страната и да привлича към отговорност лицата, извършили престъпления.

В чл. 175, ал. 1 от ЗСВ е предвидено, че административен ръководител се освобождава от длъжност предсрочно на някое от основанията по чл. 129, ал. 3 от Конституцията на Република България. Сред тях е „т. 5. тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт“. Според чл. 175, ал. 5 от ЗСВ основанието за предсрочно освобождаване на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор се установява от пленума на Висшия съдебен съвет с решение, прието по реда на чл. 173, след което се предлага на Президента на Република България неговото освобождаване. Съгласно чл. 173, ал. 3 от ЗСВ министърът е сред тези, които могат да правят предложение за кандидатура за главен прокурор (респективно за неговото освобождаване).

Ето защо, на основание чл. 175, ал. 5 във връзка с чл. 173, ал. 3 от ЗСВ, в качеството на министър на правосъдието на Република България и в изпълнение на дадени от Пленума на Висшия съдебен съвет указания с решение по т. 2.1 от протокол от 12.04.2022 г. поддържам внесеното предложение рег. № ВСС-11155/16.07.2021 г. с направените с настоящото изложение уточнения, като предлагам пленумът на ВСС да се произнесе за наличието на обстоятелства по чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията на Република България за освобождаване на Иван Стоименов Гешев от поста главен прокурор на Република България.

Предложението си обосновавам с приложената информацията от Бойко Рашков, министър на вътрешните работи на Република България, заедно с приложенията към нея – общо 108 стр., които са представени към предложението с рег. № ВСС-11155/16.07.2021 г. на служебния министър на правосъдието Янаки Стоилов.

Прилагам и Правила за приложението на разпределението на преписките и досъдебните производства на принципа на случайния подбор в Прокуратурата на Република България.

С уважение,

 11.02.2017 г.

X

НАДЕЖДА ЙОРДАНОВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
Подписано от: Nadejda Gueorguieva Iordanova